

מסורת הש"ס

(א) [בס"א: ח' כיפי: וכן להלן]
(ב) [נ' לעיל כל: מ"ט על
(ג) [שבת ג: וס"ג]
(ד) [ר"ה ח: ונחמ"ס פ'
(ה) [ז'ל אמר לו ר"ה: ו] דמי
היכי עבד מלוא כ"ה בס"א
(ו) בס"א: גגה: (ח) [נדק ע"ג]
(ט) בס"א: כיפי: ו] ונחמ"ס
ל:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' שז ואל תעשה
עדיף דאי לא: (ב) שר"י
ד"ה וכן אמרנו וכו' לרבה
מודד המגידוים ושרי
דכל פחות: (ג) ד"ה ויזכ
ויזכ וכו' שהוא יזכ
משמט (והרי זה משמט)
ש"ס וכו' כ"ל להניח
הדמ' ממשמט: (ד) תוס'
ד"ה יתנו וכו' כל היתנין
על מובח החיצוני
שניתנו במתנה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה פתן ד' וכו'
ולדתי לאו דכל תוס'.
מנהיג"ק שיש קולן ב'
ועוד שזה מוס' מכו
פרק במד' דעירובין ח"ל
וע"ל דלון עשה דומה
ל"מ שנתקדש במתנת
פרק דס טעמא מיהו י'
למות דלא דמי דמי
דל"מ שנתקדש מל"מ ואל
ממדי קמי עשה אבל גמ' כל
תוס' ל"ש שז טומאה
דשרי נמי בעמלה. ק"ר מ"מ
י"ל מין דהוי שנתקדש לא
דמי ע"כ מוס':

מוסף רש"י

משום דהוי דירה
שחשמישה לאורי. אינה
עשויה דירה זו אלא לנצח
אורי שחלה לה לשמור
השדות ואנשי משכנה דירה
למחר ה"ק גדול (סוטה
(כ) ואין מטלטלין בדירה
זו אלא כן כחשמישה דמנהיג
בפסק שני (ועל כה) כלל
אמר ר"ש בן אלעזר כל
אורי שחשמישה למידי כגון
דיר וסוה ומוקפה ונחל
ואפילו "סוה מותר וכל
דירה שחשמישה לאורי כגון
בירגנין ששדות בית
סאתים מותר ויתר מנתי
סאתים אסור, דלאו דירה
הוא דעל כחו הוא דרש
(בענין סו). בקבוצה שרגב
אסור מיד. ואפ"י דמודד
גופיה קנסא הוא (גיטין
(ג) היתנין במתנה
אחת. כגון דס ככור
שנתקדש בדם מעשה, בין
בכלל או בכוסות (נחמ"ס
(ג) יתנו במתנה אחת.
והרי י' כה משכנה אחת.
לשנין (ר"ה כה) קא פלגא
דעמיה השתא דלמיתנין י'
כילה וממיתנין עליה ש'
במתנה זו משכנה, ואם
בכוסות י' כה שחשמישה
עשויין שמי מתנות שכן
ארבע וסאתים (נחמ"ס
(ג) ארבע במתן אחת.
כגון דס עולה שחשמישה
מתנות סאתים (נחמ"ס)
היתנות מרס הכור כללין
עולה י"א, דכל היתנין על
מזנה היתנין שנתנו במתנה
אחת כיפר. ולא עשית מעשה
בידך. ואינו דומה עשה
ליושע ואינו עשה ואיסור
במלוי (נחמ"ס).

משום דהוי דירה שחשמישה לאורי. אינה לדור זה תמיד אלא להסמוך זה שומרי (אורי) השדה: מלמעלה מג' לסוף ג'. ולאחר שהגביו שלשה חזרו וכפפו: דדמו י' משוניה. כשן סלע כהר זה שמשופע לנדרין כך יואלץ שרשיו קטנים מתוך הגדולין לנדרין וכפופין לארץ מכלן ומכלן והגדולים הולכין ומגביהין באלכסון יותר מג' כזה*: דסלקי לעילאי. הגדילים משהגביו למעלה מג' אסורין. לדברי הכל: דנחמי לפסא. הגדילים לראשו של נד האילן כל של גובה ג' וכן קטנים היואלץ מן הגדילים בשפולו: שזו. לדברי הכל דאכתי לאו לכלל איסור אמו: לנדרין. השרשים הקטנים היואלץ מתוך גובה של גדולים ומטין לארץ לתוך ג'. לרז ששת אסורי דמכח איסורא אמו לרבה שזו: וכן אניגרא. אילן היואלץ מתוך חריץ קצר העשוי להולך המים לשדות ושני ילי האילן של נד גידודי החריץ נכנסין בגידודיו ואם נד למודד מנדרין שנתן הגר הרי הוא גובה ג' ויותר ואם נד למודד מנדרין השניים שכן מגידוי החריץ ולמעלה אן גובה ג' (לרבה) (דמודד הגידודים שזו דכל פחות מג' לארעא כארעא לרז ששת מעומקו מודד והרי גובה ג' ומכח איסורא אמו: וכן קרן וזית. אילן העולה במקצוע שני כותלים של חצר וג' נדרין נכנסין במוך המקצוע שנתכסו ואין נראה אלא נד שנתכסו והולך ועולה עד למעלה לכותל פחות מג'. לרבה כל פחות מג' לאו אילן הוא דמעולם לא גבוה" ששלה ולרז ששת מארעא משמינן ומכח איסורא אמו. ודוקא קרן וזית אכל אכל כותל בעלמא מודה רבה דהואיל ושלש נדרין גבוהין והרביעי שז לארץ או לכותל דאסור אפי' נד שז לכותל: דהוי סליק באיפומא. במוך הבית היה עומד ועולה דרך פי ארובה למעלה מן הגג פחות מג': ושרא ליה. דליתו נראה מן הגג ג' אפי' באחד מנדרין: ררבה שרא לך. דאמר לא אמרי' מכח איסורא אפי' דהא הכא במוך הבית הוא דאסור שגובהו נראה שם: דמאי. כארעא סומכתא היא דהא אמרין לעילאי חלון שזין שני בתים למעלה מ' כמאן דמלי דמי: דהדרי כיפי. ואשמעיתין דלא ישז על הכפופין דאי על הגבוהין פשיטא

אכתי לא אשמעיתין אלו הן משום שבות לא עולין באילן במס' צ"ה (דף ל:): ודאו אחד שז לארץ. שהקרקע גבוה נדרו האחד מודה רבה היכא דשלש נדרין מן הארץ דאסורה נד השז לארץ. ואין נישלון באילן. אשטנדל"י: נור ושיח ומערה. בין שיש בהן מים שזין צ"ה מים: מטפס ויורד דטעמא לאו משום דטרחא אלא שלא יתלוש מן המחוזר במתכיון: אם ענה. באילן אסור לירד דכל דרך ירדתו הוא משתמש במחוזר: עלה ממעוד יוס וקדש עליו היום אם קנסיתין ליה ויורד: היתנין במתנה אחת וכו'. כגון דס הבכור שנתערב בדם ככור אחר: ינסנו במתנה אחת. ועולה אותה מתנה ליה ולזה: מסן ארבע במתן ארבע. דס חטאת זו נשפך לדם חטאת זו יתנו ד' מתנות ועולה לזו ולזו: ינסנו במתן ארבע. דקסבר קוס עשה מלוא עדיף אפי' דבהאי מלוא איכא נד עזירה דעבר אכזור אכל תוסף אחי עשה דחטאת דכתיב (ויקרא ד) ונתן על קרנות ודמי לכל תוסף דככור: ורבי יושע אומר נוסנו במתנה אחת. כיון דקיימא לן" כל היתנין על מזנה היתנין שנתנו במתנה אחת כיפר הכא דלא אפשר סמכין עליה אפילו לכתחילה ולא עצרין אכל תוסף ואי משום כל תגרע דחטאת כדקאמר טעמא מוטב שיעקר כל תגרע מאליו שהוא יושב ואינו עוקר הלאו צידים מעבור על כל תוסף שהוא עוקר צידים: ס"ג יורד. דהך ירדה מלוא היא דלא כל זמן שהוא יושב משתמש (ו) והרי זה תשמיש הלכך אפי' דהשתא משתמש תשמיש אחר כשכור יתור ויתור עדיף משעב שם: דקא עבד מלוא. דמקיים עשה: לא קא עבד מלוא. פורש מן העצירה הוא ע"י עזירה אכל קיום מלוא אף כן:

אכתי לא אשמעיתין אלו הן משום שבות לא עולין באילן במס' צ"ה (דף ל:): ודאו אחד שז לארץ. שהקרקע גבוה נדרו האחד מודה רבה היכא דשלש נדרין מן הארץ דאסורה נד השז לארץ. ואין נישלון באילן. אשטנדל"י: נור ושיח ומערה. בין שיש בהן מים שזין צ"ה מים: מטפס ויורד דטעמא לאו משום דטרחא אלא שלא יתלוש מן המחוזר במתכיון: אם ענה. באילן אסור לירד דכל דרך ירדתו הוא משתמש במחוזר: עלה ממעוד יוס וקדש עליו היום אם קנסיתין ליה ויורד: היתנין במתנה אחת וכו'. כגון דס הבכור שנתערב בדם ככור אחר: ינסנו במתנה אחת. ועולה אותה מתנה ליה ולזה: מסן ארבע במתן ארבע. דס חטאת זו נשפך לדם חטאת זו יתנו ד' מתנות ועולה לזו ולזו: ינסנו במתן ארבע. דקסבר קוס עשה מלוא עדיף אפי' דבהאי מלוא איכא נד עזירה דעבר אכזור אכל תוסף אחי עשה דחטאת דכתיב (ויקרא ד) ונתן על קרנות ודמי לכל תוסף דככור: ורבי יושע אומר נוסנו במתנה אחת. כיון דקיימא לן" כל היתנין על מזנה היתנין שנתנו במתנה אחת כיפר הכא דלא אפשר סמכין עליה אפילו לכתחילה ולא עצרין אכל תוסף ואי משום כל תגרע דחטאת כדקאמר טעמא מוטב שיעקר כל תגרע מאליו שהוא יושב ואינו עוקר הלאו צידים מעבור על כל תוסף שהוא עוקר צידים: ס"ג יורד. דהך ירדה מלוא היא דלא כל זמן שהוא יושב משתמש (ו) והרי זה תשמיש הלכך אפי' דהשתא משתמש תשמיש אחר כשכור יתור ויתור עדיף משעב שם: דקא עבד מלוא. דמקיים עשה: לא קא עבד מלוא. פורש מן העצירה הוא ע"י עזירה אכל קיום מלוא אף כן:

קדשים פ"ח ד' היתנין מתן ארבע וכו'. לר' אליעזר דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שב ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן במאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומודי מצוה קא עבד. אבל הכא דכי נחית מן האילן לא עבד [מזה] הכי נמי דלא ירד. (ואי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שב ואל תעשה עדיף משום

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין ק.

ובן בקרן וזית. פי' כקונטרס שג' נדרין נכנסין מוך המקצוע ואין נראה מצדו אלא נד רביעי ואיטריך למימר מרוביהו קרן וזית להודיע כח דרז ששת ונגר דמשני נדרין להודיע כח דרבה דשרי ומיהו מודה רבה בסמוך לכותל שאינו שז לארץ אלא מלד אחד דאסור והא דנקט ברייתא

בסמוך ודאו אחד שז לארץ לא תקשי לרז ששת דלדידיה לאו דוקא נקט נדו אחד דהוא הדין משני נדרין: במתן ד' במתן אחת. פי' עולה שזיא מתן שמים שזן ד' צכור או צפסח אכל אן לפרש מתן ד' היינו חטאת דאס נמערבה מתן חטאת צפסח או צכור אן להס מקנה לפי שז למעלה מחוט הסיקרא וזה נמטה וא"ת וליתי עשה ולידמי לאו דכל תוסף וי"ל דלא דמי כלל לנללם צלית דהכא ע"י פשיעה הוא כל והיא יכול להמקיים כלל דמית הללו: יתנו במתנה אחת. דקיימא לן" כל היתנין שנתנו במתנה אחת כפר: לא

תחליפא דשרא לך כרבה שרא לך פשיטא מהו דתימא אפילו לרז ששת ביתא כמאן דמלי דמי ולישתמש בפחות מג' סמוך לגג קמ"ל תנן שרשיו גבוהין מן הארץ ג' טפחים לא ישב עליהם היכי דמי אי דלא הדרי כיפי (א) פשיטא אלא לאו אפי' דהדרי כיפי לא לעולם דלא הדרי כיפי והא קמ"ל ד' אפי' דרצידו אחד שז לארץ: ת"ר שרשיו אילן שגבוהין מן הארץ ג' טפחים או שיש חלל תחתיהן ג' טפחים אפי' שצידו אחד שז לארץ ה"ל לא ישב עליהן לפי שאין עולין באילן ואין נתלין באילן ואין נשענין באילן ולא יעלה באילן מבעוד יום וישב שם כל היום כולו אחד אילן ואחד כל הבהמה אבל בור שיש ומערה וגדר מטפס ועולה מטפס ויורד ואפילו הן מאה אמה תני חדא אם עלה מותר לירד ותני חדא אסור לירד לא קשיא כאן מבעוד יום כאן משחשיכה ואיבעית אימא 'הא והא משחשיכה ול"ק כאן בשוגג כאן במודד ואיבעית אימא הא והא בשוגג והכא ב' בקנסו שוגג אטו מזיד קמיפליג מר סבר קנסיתין ומר סבר לא קנסיתין אמר רב הונא בריה דרב יהושע כותנאי (ג) היתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין מתנה אחת יתנו במתנה אחת מתן ד' במתן ד' יתנו במתן ד' מתן ארבע במתן אחת ר"א אומר יתנו במתן ד' ור' יהושע אומר יתנו במתנה אחת אמר לו ר"א הרי הוא עובר על כל תגרע אמר לו ר' יהושע הרי הוא עובר בכל תוסף לא אמרו אלא כשהוא בעצמו אמר לו ר' יהושע לא נאמר כל תגרע אלא כשהוא בעצמו ועוד א"ר יהושע כשנתת עברת על כל תוסף ועשית מעשה בידך כשלא נתת עברת על כל תגרע ולא עשית דאמר התם שב ואל תעשה עדיף ה"ל לא ירד דילמא לא היא ע"כ לא קאמר ר"א התם קום עשה עדיף (א) אלא דקא עבד מצוה אבל הכא דלא עבד מצוה ה"ל לא ירד ואי נמי ע"כ לא קאמר ר' יהושע התם שב ואל תעשה עדיף (ב) אלא דלא

אכתי לא אשמעיתין אלו הן משום שבות לא עולין באילן במס' צ"ה (דף ל:): ודאו אחד שז לארץ. שהקרקע גבוה נדרו האחד מודה רבה היכא דשלש נדרין מן הארץ דאסורה נד השז לארץ. ואין נישלון באילן. אשטנדל"י: נור ושיח ומערה. בין שיש בהן מים שזין צ"ה מים: מטפס ויורד דטעמא לאו משום דטרחא אלא שלא יתלוש מן המחוזר במתכיון: אם ענה. באילן אסור לירד דכל דרך ירדתו הוא משתמש במחוזר: עלה ממעוד יוס וקדש עליו היום אם קנסיתין ליה ויורד: היתנין במתנה אחת וכו'. כגון דס הבכור שנתערב בדם ככור אחר: ינסנו במתנה אחת. ועולה אותה מתנה ליה ולזה: מסן ארבע במתן ארבע. דס חטאת זו נשפך לדם חטאת זו יתנו ד' מתנות ועולה לזו ולזו: ינסנו במתן ארבע. דקסבר קוס עשה מלוא עדיף אפי' דבהאי מלוא איכא נד עזירה דעבר אכזור אכל תוסף אחי עשה דחטאת דכתיב (ויקרא ד) ונתן על קרנות ודמי לכל תוסף דככור: ורבי יושע אומר נוסנו במתנה אחת. כיון דקיימא לן" כל היתנין על מזנה היתנין שנתנו במתנה אחת כיפר הכא דלא אפשר סמכין עליה אפילו לכתחילה ולא עצרין אכל תוסף ואי משום כל תגרע דחטאת כדקאמר טעמא מוטב שיעקר כל תגרע מאליו שהוא יושב ואינו עוקר הלאו צידים מעבור על כל תוסף שהוא עוקר צידים: ס"ג יורד. דהך ירדה מלוא היא דלא כל זמן שהוא יושב משתמש (ו) והרי זה תשמיש הלכך אפי' דהשתא משתמש תשמיש אחר כשכור יתור ויתור עדיף משעב שם: דקא עבד מלוא. דמקיים עשה: לא קא עבד מלוא. פורש מן העצירה הוא ע"י עזירה אכל קיום מלוא אף כן:

קדשים פ"ח ד' היתנין מתן ארבע וכו'. לר' אליעזר דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שב ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן במאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומודי מצוה קא עבד. אבל הכא דכי נחית מן האילן לא עבד [מזה] הכי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שב ואל תעשה עדיף משום

עין משפט נר מצוה

ל' א ב ג ד מ' פכ"א
מהל' שבת הל' ח
סמך לארון סה טו"ש ח"ח
כ"י שלו סקיף ב'
ב ה ו ז ח ט' שם הל' ו'
ט טו"ש שם סקיף א'
ז (מ"י) כ"ד שם הל' ז'
טו"ש שם סקיף י'
הגהות:
בא ח מ"י פ"צ מהל'
פסולי המוקדשין
הלכה יא:

לעזי רש"י

אשטנדל"י
[אשטנדל"י וכו']
להתמחה, להשתרע.
דפשיטא [נפשיטא]. לחזור.

רב ניסים גאון

משום דהוא דירה
שחשמישה לאורי וכל
דירה שחשמישה לאורי
אין מטלטלין בה ויתר
מבית סאתים. ואיתה
בתוספתא דעירובין בפרק
ב'. ואיתה נמי בגמרא
דעירובין פסין, כלל אמר ר'
שמעון כל אורי
שחשמישו לדירה כולל,
וכל שחשמישה לאורי
כגון בירגנין שבשדה
ובבית סאתים מותר יתר
מבית סאתים אסור.

רבינו חננאל

איתמר שרשי האילן הבאין
למעלה מג' טפחים חורוין
ונכנסין לתוך ג', רבה אמר
מותר ליטוב עליהן דכל
פחות מג' דארעא כארעא
הוא. רב ששת אמר אסור.
כיון דמכח איסורא קא אתי
אסור. דמי למשניתא. פי'
(ב) הווא דיקלא דהוא לבי
רב כיפי בר אבי דהוא
סליק באיפומא. פי' היה
עולה אותה תמרה עד הגג,
ובגג היה לול ויצא מן
הלול ועלה באורי הגג
והוא עכשיו נפסיה בפחות
מג' לגג. אתא לקמי'
לירבא (רב) רב יוסף, שרא ליה
לישב עליהן. אמר ליה רב
אחא בר תחליפא הני
דשרי לך כרבה שז לך,
דאמר כל פחות מג' לארץ
אין היא, הכא נמי כל
פחות מג' נשגג גג הוא.
ואמרין פשיטא. וכל
היתמא אפילו לרז ששת
דאמר כל פחות מג' לארץ
אין היא, הכא נמי כל
פחות מג' נשגג גג הוא.
ואמרין פשיטא. וכל
היתמא אפילו לרז ששת
דאמר כל פחות מג' לארץ
אין היא, הכא נמי כל
פחות מג' נשגג גג הוא.
ואמרין פשיטא. וכל
היתמא אפילו לרז ששת
דאמר כל פחות מג' לארץ
אין היא, הכא נמי כל
פחות מג' נשגג גג הוא.

קדשים פ"ח ד' היתנין מתן ארבע וכו'. לר' אליעזר דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שב ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן במאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומודי מצוה קא עבד. אבל הכא דכי נחית מן האילן לא עבד [מזה] הכי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שב ואל תעשה עדיף משום